

Ali Cenap Sapkinkaya esaslı bir alpinist eskisiydi. Dağcılık tarihimizdeki, tekrarı hâlen yapılamayan o en şaibeli çıkışın son tanığıydı. Altmış yedi yaşındaydı. Beyaz. Boyu 1.80. İri kıyım.

Kar Altında Dört Maymun

“İlk soruyu sormak hep zordur,” demişti kız. Botokslu dudakları ünsüz harflerde çelik mikrofon ızgarasına çarpıyordu: “Pekâlâ sorusu olan vardır, bence...” Kulüp logolu sarı tişörtünde uç veren iki sivri -salon soğuktu- konuklara dönüktü ama yan gözle sürekli kürsünün ardında dikilen ihtiyarı, yani beni kesiyordu. Adını hatırlayamadım kızın şimdi—artık çabuk unutuyorum. Ama pek körpeydi... Lüzum neyse, yirmilerinin cıvıl cıvıl baharına iki parmak makyaj sıvamıştı. Buna rağmen -kahvaltıda Xanax çakmışlar gibi- boş bakan kalabalığın yarattığı mahcubiyeti örtmeye yetmiyordu: Al yanaklı gergin sırtışı ona ihanet ediyordu.

Kızcağıza ölçülü bir gülümsemeyle karşılık vermiştim. Bu suskunluğu doğal karşıladığımı anlatan bir tavırla gözlerimi salona çevirmiştim. Arkalara doğru yay şeklinde genişleyerek yükselen kırmızı koltukları şöyle bir süzmüştüm: Alev almaz kumaşla kaplı mangalarca boş koltuk... En ön sırada Nedim abiler, Halit abiler... Feyyaz, Ethem, Dilaver... eskinin morukları. Hâlâ boşanmayanları kollarına estetik burunlu kokona karılarını da takıp getirmişlerdi. Halit ağabey epeydir dul... koca çınar çok çökmüş—doksanı vardır. Onların arkasında pazar planlarını nezaketen bozup gelen tanışları... Sonraki üç sıradaysa hepi topu bir avuç genç. Bunların yarısı muhtemelen kulübe yeni kaydolan ve mecburiyetten lütfedenler: Durmadan telefonlarına bakanlar, esnemeye doyamayanlar... Ben daha üçüncü slayttayken -işte şu benim meşhur, hani okulun gülle atma takımından dağcılık kulübüne geçişimi anlattığım hikâye- at kuyruklunun teki -düpedüz sahte sarışındı- ağzını hangar gibi açmış, horul horul uyumaya başlamıştı karşımda utanmadan.

“E haydi; soru yok mu arkadaşlar?” diye yalvarırcasına tekrarlamıştı kız. *Eda!* Hah, Eda’ydı adı! Hoparlörlerden yayılan buğulu sesi yarı karanlık salonun lambrilerinde yankılanmıştı. Koltuklarını gıcırdatarak sağına soluna dönenler, birbirlerine bakanlar, boğazını temizleyenler... Yetmiş yıllık kulübün -sözüm ona- yeni başkanı da öbürlerinden ayrı, uzak bir köşede; arka

tarafındaydı... Sanırsın sürünün gümüş sırtlı alfası pezevenk: Bir kolunu sağına açmış, öbürü manitasının boynunda... Salona girdiğimde bir ‘Hoş geldiniz,’ bile demedi puşt! Ne selam ne sabah! Kongo ormanlarında yüzülmüş postu andıran kara tüylü kulüp polarını üstüne çekmiş, - hilafsız *Jane Goodall*’ı anımsatan- dişisinin profilini kokluyor... Kifayetsiz muhteris, böyle bir günde koskoca salonun onda birini doldurabildiğine utanmıyor da...

Bizim zamanımızda nasıldı hâlbuki... En son kırk beş, tabii, kırk beşinci yıl dönümünde o aynı kürsüde konuşmuştum—tıklım tıklımdı salon. Balık istifi... merdiven basamaklarında adım atamıyordu millet. Otobüs kaldıran kulüpler dahi olmuştu. Herkes, o güne dek eşi benzeri görülmemiş -hâlâ tekrarı yok- kış çıkışının trajediyle noktalanan epik öyküsünü -yegâne tanışından-, benden, dinlemek için akın akın gelmişti.

Tabii henüz reFluTv’deki yayında o lafları etmemiştim. Kitap da yayınlanmamıştı. Gülin, verdiği röportajda dediklerimi yalanlamaya, olan bitenlerden *beni mesul tutmaya* başlamamıştı. On iki... Evet, tam on iki günde her yerden adımları sildiler... Şimdi kalkıp da yirmi beş sene sonra kulüplü bebelerin beni hatırlamaları, konuşmacı diye çağırımları falan, biliyorum; Halit ağabeyin hatırıdır. Büyük ihtimalle... “Sonunda oğlanın anlattıkları doğru çıktı bak görüyor musun— hepimiz hakkını yemişiz zamanında... Bizim olduğu kadar kulübün de vefa borcudur be çocuklar: *Bu* ağabeyiniz bizden teslim aldıkları bayrağı en yüksek zirveye taşıdı. Tabii, sizin nesil pek bilmez...”

Bilmezler elbet-kabak gibi aşikâr bilmedikleri! “Etkinlik programına adımları bile doğru yazamamışlar Bardak! Ya, öyle... Bardak? Bardak gel kızım buraya!” *Bardak*, benim kedim. Sarmanların en namussuzudur. Ben böyle maket uçak yaparken o hep, işte şimdiki gibi, masanın kenarından seyreder. Bugün *Spitfire Mk 1a* yapıyorum. II. Dünya Savaşı dendiğinde benim gözdemdir. Salondaki vitrinli büfe -baba yadigârı antikadır- onlarcasıyla dolu. Birkaç yıldır işi

kendim için bilerek zorlaştırdım; bir nevi *challenge*: Sadece Pattex Ultra Gel kullanıyorum—süper yapıştırıcıların Mark Twight’ı: Hızlı ve hafif! Şimdi, şu tüpü açtık mıydı, hooooop, Bardak karşı koltuğa sıçrar işte böyle. Benim kızım siyanoakrilat’ın yakıcı kokusuna katlanamaz hiç. Süper yapıştırıcıyla çalışırken tüpü limon sıkar gibi değil; meme ucu misali sıkacaksın... Heh, şuraya az biraz akıtalım... Pilot koltuğunu yapıştıralım. “Ya Bardak, işte, *adımı* bile yanlış yazmışlar broşüre. Ne mi? ‘Ali Cenap Sapkaya — Kulübümüzün Altın Çağını Anlatıyor’” Bir tanesi de çıkıp ‘Sapkaya değil moruğun soyadı. *Sapkinkaya!*’ dememiş.

“Sorusu olan yoksa madem,” demişti Eda, botokslu dudaklarını diliyle ıslatarak, “Ali Cenap ağabeyimize teşekkür—...”

“Var var! Burada.”

Arkalardan bir parmak kalkmıştı. Mikrofon elden ele giderken Halit ağabey ile göz göze gelmiştik. Fermuarını tepeye kadar çektiği fıstık yeşili kaz tüyü montuyla protokolün kalbinde oturuyordu. Yaşlılık lekeleriyle dolu kemikli yüzünde takdirin mahcubiyete boğulduğu bir tebessüm, başını af dilercesine indirip kaldırmıştı.

“Merha—...” Çocuk, elindeki mikrofona işaret parmağıyla vurunca hoparlörler *pat pat* etmişti. Ayağa kalkmıştı. Sırıgın teki... tel gözlük takmış ucuz bir spagettiye benziyordu. “Merhaba. (Nâzım okumak için biçilmiş bir ses!) Ben Mehmet. Matematik Kulübü *başkanıyım*.” Yanağımın yanıyla gülmüştüm. “Benim sormak istediğim...” Tuttuğu mikrofonla arkamdaki dev perdeyi imlemişti. Tuhaf bir es verince omzumun üstünden ben de gayriihtiyari perdeye bakmıştım: Sunumun kapanış slaytıydı: Demirhan, -o gün içinde bulunduğumuz koşullarla taban tabana zıt- gamsız bir neşeyle başını kaldırmış, askı istasyondan yukarı Canon S110’umun objektifine gülümsüyordu. İlk kilidin hemen altından çekmiştim. Sekizinci ip boyu... Demirhan’ın V şeklinde açtığı bacakları arasından Beleverdi’nin dört yüz metrelik beyaz boşluğu görünüyordu.

Havada *popcorn* gibi savrulan kar burgaçları... Demirhan -kırkından taze gün almıştı-, pembe bağcıklı turuncu Scarpa Phantom'larının tabanını granit duvara yaslamış, siyah eldivenleriyle yeşil ve kırmızı ip çiftini kavramış, tepesinde GoPro takılı gri kaskı, sırtında hâki çantası, üstte mavi GORE-TEX ceket, altta lacivert pantolon âdetâ zamane poster çocuğu gibiydi. Perdenin tamamına yansıyan bu pozun altına 'Demirhan Cumhuriatlı (1966 - 2006)' yazısını ortalamıştım. Daha büyük puntalarla da eklemiştim: 'Seni Unutmayacağız Dostum.' Bilinen son fotoğrafıydı. O çıkışta çektiğim öbürlerini inerken, dağ evine üç yüz metre kala alelacele silmiştim.

"Benim sormak istediğim şey," diye devam etmişti şairane sesiyle Bay Matematik Kulübü başkanı, "Demirhan'ın botunu bulduklarında ne hissettiniz?"

Matematik kulübü başkanısın; kalkıp bana düşüncelerimi değil *hislerimi* soruyorsun.

"Bunu merak ediyorum. Teşekkürler."

Cevap vermeden evvel ön sıradaki eski arkadaşlarımı şöyle bir süzmüştüm—artık aramızda kalan tek ortak yön toplu taşımaya senelerdir bedava binmemizdi. Gözlerimi Bay Matematik'e çevirmiştim. Alt dudağımı -derin derin düşünüyormuşum gibi- bir müddet büzdükten sonra nihayet oğlana yanıt vermiştim: "Günther'in botunu otuz dört sene sonra bulduklarında Reinhold Messner ne hissettiyse aynını."

Bay Matematik bir müddet sustuktan sonra tel gözlüğünü burun kemerinde yukarı itmişti—boş boş bakıyordu. Asra merdiven dayamış Halit ağabey dudaklarını birbirine bastırarak sarkık göz kapaklarını uzun uzun yummuştu —*seni anlıyorum Ali Cenap*, manasına geliyordu. Açıklama gereği duymuştum: "Günther nasıl Reinhold Messner'in kardeşiye biz de Demirhan'la kardeş gibiydik... Botunu, en azından *botunu* bulduklarında derin bir rahatlama hissetmiştim... Heyecanla karışık bir huzur... Ha yoo; haklılığım kanıtlandığı, (sesimi yükselterek) *kanıtlanacağı* (yeniden alçaltarak) için falan değil. Nihayet, evet nihayet, kadim dostumun naaşına ulaşacakları

umuduna kapıldığım için. Demirhan Cumhuriatlı, içinde huzurla yatacağı bir mezarı fazlasıyla hak ediyor.”

Bay Matematik, spagetti endamıyla hâlâ ayaktaydı. Mikrofonu ağzına hevesle yaklaştırarak yanıtı yıllardır verilemeyen sırrın küllerini harlamıştı: “Peki sizce *neden* hâlâ bulamadılar rahmetliyi? Dağcı değilim ama okudum: Onlarca arama ekibi geçen yirmi beş senede bölgeyi tekrar tekrar taramışlar. (Kaşlarıyla perdeyi işaret ederek) Demirhan Beyin sol botu dışında hiçbir iz bulunamaması...” Cümleyi *o şekilde* kesince, bu, içinde sinsî bir ima yüklü soruya dönüşmüştü. Salonun sabahdan beri zaten ısınamayan havası damdan düşercesine buz kesmişti. Mahmur bakan gözler açılmış, sünen boyunlar merakla uzamış, hatta kokuyu alan dağcılık kulübü başkanı da yarı karanlığın dibinden otuz iki dişiyle pis pis sırtmıştı. Kenafır bakışları bana kilitlendiği hâlde manitasının kulağına bir şeyler fısıldamıştı.

“Bilmiyorum,” demiştim, kestirmeden. Tek kelime: *Bilmiyorum!*

Resmiyetimdeki sert mesajı alan Eda birkaç anlık duraksamanın ardından apar topar teşekkür etmişti. Bizim dağcı eskisi moruklar hariç, salonda ‘coşku’ dedikleri şeyden fersahlarca ırak bir alkış kopmuştu. Hiçbir konserde *bis* yaptırmaya yetmeyecek yalancı bir alkış... Bana, plaket yerine kulüp tişörtü takdim ettiler. L beden. İhtiyarlayınca küçüldüğünüz söylenir ama ben hâlâ XL giyiyorum. Tabii zamanında bana otuz barfiks çektiren kaslarımın yerini artık yarım parmak kalınlığında yağ kılıfı aldı—şimdilerde her zamankinden daha çok benziyorum Alfred Hitchcock’a.... Toynak logolu o tişörtse şimdi kalorifer peteğinin altında duruyor—radyatörün havasını alırken kullandım.

“*Bardak* çekil! Namussuza bak ya, bileğimi nasıl tırmıkladı!” *Sen görürsün!* Pattex Ultra’nın kapağını açar açmaz fırt kaçıyor Bardak. Holde koşturuyor... Spitfire’in gövde parçalarını yapıştıracağım—sırada o var. Tüpü itinayla sıkıyorum... Demirhan’ın cesedini neden

hâlâ bulamadıklarını da *biliyorum*. Elbette biliyorum. Senelerdir Zıkkım Kanyonu’nda arıyorlar çünkü. Yanlış yerde... *Benim sayemde...*

Model uçağın gövde parçalarını hafifçe bastırarak bir araya getiriyorum. Birleşme çizgisinden taşan saydam yapıştırıcının kokusunu *keyifle* ciğerlerime çekiyorum—seviyorum ben. Bardak, tül perdenin ardında. Pencere pervazına oturmuş, karşı çatıya tüneyen güvercin sürüsünü seyrediyor. Beleverdi’yi düşünüyorum. Doğu yüzünü... Kış...

Ben hortlatmıştım tekrar deneme fikrini. Evet, doğru:

Konuyu Demirhan’a açtığımda maun istekayı elinden bırakmadan gözlerini yeşil çuhanın üstünden şöyle bir kaldırmıştı. Gülümsemişti: “Durup dururken *bilardo* diye tutturmandan belliydi beni hasret gidermeye çağırmadığın.” Bal rengi irislerini tekrar beyaz topa indirmişti: *Trak!* Vurmuştu. Yazık—bariz bir sayı kaçmıştı. Toplara baktığı hâlde eklemişti: “Yapamam Ali Cenap. Biliyorsun.”

Biliyordum. Sözü vardı Gülin’e—evlenirlerken vermişti: “Kışın dağa gitmek yok!” Altı aydır da çocuk yapmak için uğraşıyorlardı—kulağıma gelmişti. Yaz sezonu için gelen teklifleri dahi Gülin yüzünden reddetmek zorunda kalıyordu.

Ne var ki Beleverdi Doğu duvarı ilk kış çıkışı başkaydı... Demirhan’ın yumuşak karnıydı—gayet iyi biliyordum. İçinde uhde kalmıştı. İkimizin *de* kalmıştı!... Demirhan çizgili dokuzu sokmaya hazırlanıyordu ki birden kolunu kavramıştım: “Bizi ilk kilide kadar çıkar, gerisi bende! Kalan tüm kilitleri de giderim! Kafamda bir varyant var bro. On yedi, on sekiz ip boyunda bitiririz işi!” Bana acımayla küçümseme arası bir *şüpheyle* bakmıştı. Sebebini biliyordum: O günlerde kasım kasım alpinist geçinen bir zümrenin ortak paydasıydı: “Ali Cenap’ın «prime time» dönemi mazide kaldı artık. Bi cacık olmaz bu saatten sonra.” Gusüllerini hasetle almış piçler yüzüme gülüp sırtımdan böyle konuşuyorlardı sağda solda.

Trak!

Ağır ağır köşe cebe yuvarlanan top -naza çeker gibi- tam dudakta kalmıştı. Demirhan bir eli belinde başını iki yana sallarken gene koluna yapışmışım: “Gülin’e bir yalan uydur! Daha önce yapmadığın şey değil. Mart başında güzel bir hava yakalayınca basıp gidelim. (Kısa bir duraksama) *Beleverdi Doğu Kış* be Demirhan! İkimizden başkası yapamaz!” Sözlerimin etkisini mimiklerinde arasam da bir türlü okuyamamışım. İfademe gücenik bir resmiyet katarak eklemişim: “Sen yoksan şayet... Dilaver ile gireceğim.” Bana ekşi eki gülümsemişti. Birkaç an bakışlarımızı kırpmaksızın birbirimizin gözlerini süzmüştük. Belli belirsiz kafa sallamıştı: “Dilaver ile git.”

Mart sabahıydı... On iki Mart. Beş suları... Gri renkli Kia Ceed sokak lambalarının mat ışığında köşeyi döndüğünde Şale apartmanının girişindeydim. Sırtımda otuz kiloluk çantamla dikilmiş, telefonuma gelen SMS’i okuyordum: “Kocamı sağ ve tek parça geri istiyorum Ali Cenap.”

O sabahı düşünüyorum... Omuz silkercesine burnumla gülüyorum. E-veet, Spitfire Mk 1a’nın dümeniyle kuyruğunu da böylece bitirdim—kanatlarında sıra. Tombul parmaklarımı birbirine yapıştırmamaya özen göstererek alt ve üst parçayı birleştiriyorum şimdi. Bardak, pencerenin önünden tüymüş. Holden gelen çingirak seslerine bakılırsa pati pati oyuncak topunu yuvarlıyor. Düşüncelerim tekrar *Beleverdi*’ye çekiliyor:

Makine gibiydik... Abartma yok! Duvarın dibine üç yerine iki buçuk günde ulaşmıştık bu sefer. Evet; hava pırıl pırlı ama karın derinliği önceki denemelerimizden aşağı değildi. *Makine gibiydik* diyorum! *Beleverdi Doğu* duvarı aşına olduğumuz o «Fil Adam»sı çıkık alınlı yüzüyle bize merhaba demişti. Çadırı her zamanki yere kurmuştuk. Tırmanıştan evvelki gece tepemde yıldızlar, ayağımın dibindeki sert karın üzerine şarıl şurul işerken nobran bir silüetten ibaret duvara

doğru ‘Aklın varsa yıkıl!’ değişimi hatırlıyorum. Asla ihanetine uğramadığım sezgilerim, bizim çakma alpinistleri sittin senedir sopalayan -kimileri imkânsız addedip çoktan işin içinden sıyrılmıştı bile- amansız yarışa bu sefer nihai noktayı koyacağımı söylüyordu. Emindim! Fermuarımı çektim...

Duvara on yedi Mart sabahı girmiştik. Demirhan, anlaştığımız şekilde ilk sekiz ip boyunu canavar gibi lead'lemişti. Askı istasyonda göt göteydik. Vazifesini tamamlamanın haklı gururunu yaşayan Demirhan, üzerindeki malzemeleri art arda bana aktarırken havaya -alpinizmi layığıyla yapanların aşına olduğu o- kırılğan suskunluk hâkimdi. Ekspres kapılarının şılak şulukları, sallanırken birbirine vuran çelik telli tok takozların, renk renk cam’ların, sikkelerin madeni şangırtıları, duvardaki karı tatlı tatlı savuran rüzgârın ıslığı... Emniyet kemerim gıdım gıdım leğen kemiğime yüklenirken ben tepemde giyotin bıçağından hallice asılı duran kilit ip boyunu kesiyordum renk vermemeye çalışarak. Maşallah gibi başımdan geçirdiğim uzunlu kısıklı perlonların özgün kokusu burnumu dolduruyordu.

Şlap! Demirhan neşeyle kaskımı tokatlamıştı: “Sahne şimdi senin bro! Haydi! (Abartılı bir ciddiyet takınarak) *Ali Cenap bitti*, teranesini okuyanları göt üstü oturturma zamanı!” Ağzını çarpıtarak göz kırpmıştı, kısa bir kahkaha atmıştı.

Kıçımda sallanan kaya çekicini kapmışım, bir baltaymışçasına havaya kaldırıp dişlerimi sıkarak gözlerimi psikopatça açmışım: “Here is Johnneeeey!” Manasız, manyakça bir nida... Karşılıklı yapmacık yapmacık gülüşmüştük. Demirhan cıvıklıktan sıyrılarak “Saldır bakalım bro!” demişti sırtımı patpatlayıp. Asker selamı çakmışım: “Emret gomtanim!”

On dakika sonra dört numara bir cam’ın ucunda götümünden soluyor, tepemdeki çatlak sistemine ana avrat homurdanıyordum. Ellerimin içi de dışı da paramparçaydı. Demirhan’ın on

beş metre altımdan yükselen yalvarmaklı seslenişi rüzgârın uğultusunu bastırıyordu: “Abi emin misin? Bir kere daha denesen?”

İşte, herkesin bildiği, meşhur son fotoğrafını orada çekmiştim Demirhan’ın. Yıkık bir hoş görüyle “Peki,” demişti. GoPro’sunu kapatıp yukarı doğru kocaman gülümsemişti—içinde bulunduğumuz tatsız duruma taban tabana zıt, sahte bir gülümsemeydi. Hoş, belki de samimiydi; ne bileyim hakikaten geri çekileceğimizi falan sanmıştı belki. Eve döneceğimizi...

Dönmedik.

Demirhan ile sayısız duvar tırmanmıştım. Pek çok zayıf karnı vardır... İyi tanırım. *Tanırdım...* Doğru kelimeleri doğru tonda söylemenize bakardı. Bana elbette “Hayır,” diyememişti. On dakika geçmeden üzerimdeki malzemeleri tekrar Demirhan’a aktarıyordum. Hüzünlü bir devir teslim törenini andırıyordu. O, tırmanış ayakkabılarını giyerken ben acıklı bir suratla ellerimin iriliğine, aldığım kilolara, şuna, buna bahaneler uydurup duruyordum. Bu ip boyunu *O* çıksın, gerisi evelallah bendeydi. *Kesin bendeydi!* Bak, “*Kesin*” diyorum! Netice?...

Neticede sırta ulaşan birkaç basit ip boyu hariç tüm duvarı Demirhan lider gitmişti. Bütün siktimin kilit ip boylarını! Gerçek şu ki büyük hayallerle girdiğim duvarda Demirhan’ın arkasından nal toplamıştım. Beleverdi’nin zirvesinde beni coşkuyla kucakladığında tırmanışın dördüncü günüydü—üç gece bivak yapmıştık. Bin bir tehlike ve kesintisiz stresin ardından nihayet gevşeyen sinirleri Demirhan’a zafer kahkahaları attırıyor, bittiğine inanamıyormuşçasına başını sağa sola sallattırıyor, sırtımı -gerdeğe giren damatmışım gibi- durup durup yumruklattırıyordu. Demirhan belgelemeye bayılır: Hemen kaskını iki taşın arasına sıkıştırıp GoPro’sunu başlatmıştı. Beni yanına oturtmuş, *tamamladığımız* tarihi çıkışı objektife el kol sallayarak tüm zorluklarıyla büyük büyük anlatmıştı. Günlerin yorgunluğunu, açlığını, yirmi altı saattir damarlarımızda sadece kahve aktığını unutturan duygu yoğun sözcükler kâh ağzında çatallaşmış, kâh burnundan gelen ıslak

seslerle topallamıştı. Ben buruk bir tebessümle objektife kafamı salladığım zamanlar hariç dut yemiş bülbül misali oturmuştum. Demirhan *hikâyeye* beni de katmak istercesine omzuma vurup durmuştu. Gelgelelim ikimiz de buz gibi biliyorduk: Bu, O’nun destanıydı. Bütün riski Demirhan sırtlamıştı. Babaannesinin taktığı adın hakkını verircesine ölümcül tüm pasajları *demir* gibi bir sinirle tuş etmişti orospu çocuğu! Jübile maçına çıkmış bir topçu nasıl kendini son kez gösterme arzusuyla oynarsa o aynı hırsla bana mısın demeden tırmanmıştı.

Bense köy yolunda gaz verilmiş külüstür gibi beş kilometre gidemeden dağılmıştım. Gerçek... İlk iki kilitte defalarca ipe yatmak zorunda kalınca Demirhan yavaştan mırın kırın etmeye başlamıştı. İçimden “Sıçarım çarkına!” deyip kalan tüm kilit ip boylarını cumarlamıştım. Yanına her vardığımda “İyisin! İyisin!” diye kaskımı tokatlamaz mı... Sonunda dayanamayıp terslemiştim: “Tamam Demirhan! Yeter! İstemez!” *Ne o çocuk pohpohlar gibi...* “Şu kameranı da kapat gözünü sevim. Bilerek mi cumarlarken çekiyorsun?!” Sırf son üç ip boyunu -çantanın bıkınlık veren yükünden yırtmak için- ben almıştım. Dört dereceden fazlası yoktu zaten—buna rağmen iki saatte ancak bitirebilmiştik. Yarım metrede bir alet atmam gerekmişti. Tek kelimeyle *rezildim!* Fiyaskoydum! Dolayısıyla Demirhan’ın duygu cümbüşü karnavalına canı gönülden dahil olamamıştım zirvede. Evet, yumruğumu tabii ki ben de Demirhan ile birlikte havaya kaldırmıştım—sahteydi. Ben de bizim kulübün muzır sloganını haykırmıştım—gene sahteydi. Demirhan *şu ip boyunda bacayı nasıl geçtim, şu pasajda az daha nasıl yazılıyordum, o negatifte sikkeyi nasıl çaktım* vesaire vesaire diye hararetle hatırlatarak malzemeleri toparlarken ben sırt çantamın üstüne oturmuş, için için kendime sövüyordum. Şehre döndüğümüzde hakkımdaki tüm o «Ali Cenap bitti!» dedikodularının sağlaması niteliğinde bir ilk çıkış hikayesi anlatacağımızı düşündükçe göğsüm sıkışıyor, açlıktan sırtıma yapışan midem gacırdıyordu. Beleverdi Doğu duvarını bir daha ömrübillah görmek istemiyordum. Birdenbire, kendiliğinden ortaya attım fikri:

“Boyundan inelim.”

“Ne?” Demirhan elindeki takozun lif lif fırlamış telini hayretle inceliyordu.

“Boyundan inelim. Güney çanağını boş ver. Zıkkım Kanyonu’yla Aparan Buzulu üstünden geçeriz, kestirmeden klasiğe bağlarız.”

Demirhan takozlarla beraber öbür ıvır zıvırları tek bir perlonla dizerken karşılık vermişti: “Kış koşullarında o traversi atamayız abi.” Ses tonundan önerimi ciddiye almadığı kabak gibi ortadaydı. Dört gündür sahnelediği *şovun* şehvetine kapılmıştı ister istemez; kim olsa kapılır—hâl ve tavırlarından buram buram büyüklük akıyordu. Oturduğum yerden cüssemın iriliğini hatırlatırcasına kalmıştım. “Beş saat, bilemedin beş buçuk saate Bacanakov Dağ Evi’ne ineriz.” İma yollu bir es verip eklemiştim: “Gülin’i arar *büyük müjdeyi* ilk ona verirsın.”

“Gülin’e?” Alay edercesine kısa bir kahkaha atmıştı Demirhan. Elini güneşe siper ederek bakışlarını bana doğru kısmıştı.: “Dört gündür yediğimiz haltları bilse, Gülin şu kazmanın sapını kışına sokar abi!” Kısa bir duraksama. Eklemişti: “Seninkine de!”

“Bence beş saate ineriz Demirhan,” demiştim, “*Bombayı* da patlatırız. Hı? Sonra sağlam bir yemek. Bira. Yarın da kulübün bebelerini yollar çadırı madırı aldırırız.”

Demirhan ağzını oradan oraya büzmüşü. Eldiveninin tersine burnunu silmişti. Tereddüt dolu bir müddet beni süzdükten sonra: “O kadar mı kötüsün bro?”

“Lan kötülükten değil!” diye parlamıştım. “Kampla mampla uğraşmayalım, bir an evvel kestirmeden aşağı basalım diye söylüyorum.”

Demirhan düşünceli bir göğüs geçirmişti. Birbirimizin neyi sustuğunu bilmeden beklerken uzaklarda bir köyde okunan selanın cılız çağrısı duyuluyordu. Birdenbire, “Haydi,” demiştim kararlı bir tavırla. Kar kaplı zirve babasının yanındaki -Demirhan’ın roda ettiği- iki yarım ipi almıştım—yeterdi. Büyük çantayı Demirhan’a bırakıp başka tek kelime etmeden basmıştım aşağı.

Spitfire’ın başka bir parçasını yapıştırıyorum şimdi. Aynı esnada zihnimin içinde *kart-kurt* sesleriyle Beleverdi’nin bembeyaz kuzey batı sırtında alçalıyorum. Bardak pencere pervazında—turunç tüylü bir sfenks... Yarım yüz yıllık Şale Apartmanı, gümbür gümbür merdiveni inen çocukların zelzelesiyle zangırdıyor. Kutudan çıkan plastik parçaları art arda yapıştırdıkça model de *Mk 1a*’ya adamakıllı benzemeye başlıyor. Elim bir zanaatkâr edasıyla işlerken geçmişin anıları kafamın içindeki beyaz perdede oynamaya devam ediyor:

Bir elimizde kazma, «Fırt... Furt... Fırt... Furt...» ilerliyorduk. Zıkkım Kanyonu’na inen yüz metrelik uçurumun yukarısında kalan tatlı sert karı, alabildiğine temkinli adımlarla keserek seri şekilde henüz geçmiştik. Bileğimi sıyırıp on bir yıllık *Casio*’ma bakmıştım: “Beş saati bulmaz bile böyle devam edersek abi.” Bürünebildiğim en gamsız tavırla söylemiştim bunu; ama esasen öğlen uykusundan uyandırmadan geçtiğimiz yamacı düşündükçe derin derin oh çekiyordum. Beleverdi kuzey yüzü bıçakla kesilmiş çikolatalı yaş pasta gibi sağımızda şıpır şıpır yükseliyordu. Altı yüz elli metre yukarıdaki zirve sırtı boyunca *krem şanti* misali uzanan kornişi gayet net görebiliyordum. Midemde karıncalar dolaşmaya başlamıştı.

“Saçmalıyoruz!...”

Omzumun üzerinden Demirhan’a bakmıştım: “Ne?”

“Şu yaptığımız şey SAÇ-malık!” «Saç» hecesini tükürüğe boğarken esasen benim damarımı sıkıyordu. Hafıften dayılanırcasına arkama dönmüştüm. Susuyordum. Bakışlarım konuşuyordu.

Demirhan anlayış dilercesine kolunu az evvel kestiğimiz yamaca uzatmıştı: “Resmen kitabın dışına çıktık abi!”

Kaşlarım istemsizce kalmıştı. Daha demin, zirvede havai fişeklerle zaferini kutlayan ela gözlerinde şimdi pişmanlıkla öfke arası kıvılcımlar çakıyordu Demirhan’ın. Kaşdığı bir haftalık

sakalın huysuz hıştısını duyabiliyordum. Bir müddet dik dik bakıştıktan sonra yanağımın yanıyla gülmüştüm: “Geçtik işte bro—bak, bir şey oldu mu!? Dağcı sezgilerine güvenmeyi hiç öğrenemedin sen kuzum.” Tepkisini beklemeden sırtımı dönmüştüm. Ödleklğine meydan okurcasına: “Haydi!”

“Bekle bir!” demişti. Sık adımlarla yanıma gelmişti. “Ben açarım iz.” Elimle -hani, *kadın* yayaya yol veren kibarlık budalaları vardır ya, onlar gibi aynı- *buyurun* yapmıştım—benim açtığım ize güvenmiyordu serseri!

Hafızam yanıltmıyorsa on bir, on bir çeyrek sularıydı: Aparan Buzulu üstündeki riskli yamaca doğru -nispeten güvenli ve uzun sette- tek kelime etmeden ilerliyorduk. Uçak geçiyor sanmıştım. Arkamızdan... Her şey o kadar hızlı olup bitmişti ki... Birkaç an sonra mih gibi çömeldiğimiz yerden arkamıza dönmüş, dehşetle karışık bir şükürle anbean dağılan kar bulutuna bakıyorduk: Karnabaharı andıran beyaz tül, bir sis gibi açıldığında dakikalar evvel yaldır yaldır kestiğimiz yamacın dev bir greyder kepçesiyle ittirilmişçesine açıldığını görmüştük. Epey yukarıdan kopan çığ, ardında muazzam bir boşluk bırakarak kuşe kâğıda basılmış mecmua gibi kayıp Zıkkım Kanyonu’na boşalmıştı. Yoluna devam eden -araba iriliğindeki- kar bloklarının yankısı hâlâ kanyonun içini inletiyordu.

Demirhan’ın bakışlarından kaçamamıştım. Gözlerini cayır cayır açmış, dudaklarını birbirine bastırmıştı. “Sana söylemiştim!” dememek için kendini zor zapt ediyordu göt. Tuttuğu havayı burnundan ejder alevi gibi uzun uzadıya bırakmıştı. Kazmasına dayanmış, hışımla kalkarak yürümeye koyulmuştu. Kaskının sert zikzaklarından kendi kendine söylendiğini görebiliyordum.

Çok geçmeden ikimizin de yüksek sesle söyleyemediği ama Zıkkım’a inen çığdan sonra diken üstünde yürümemiz gerektiğini bildiği esas traversin başındaydık: Yamacı geçmek için evvela dört eksi zorluğunda -yedi sekiz metrelik- dik bir kayadan inecektik. Yamacın eğimi kırk

derece kadardı. Karı, tatlı tatlı alçalarak elli beş metre boyunca kesecektik. Peşinden gene sekiz metre kadar dik; ama nispeten basit kayadan tırmanıp dosdoğru dağ evine basacaktık, babaları takip ederek.

Demirhan -içinde bulunduğumuz durumdan ötürü kendimi mesul hissetmem gerektiğini hatırlatan, soğuk, sert bir tavır takınmıştı- sırtımdaki kangallardan -yeşil olanı- alıp kulaç kulaç açmıştı. İpin ucunu beline dolarken pişmanlık yüklü bir tonda mırıldanmıştı: “Beleverdi’ye klasikten çıkacağız dedim Gülin’e.” Susmuştum—karısının attığı SMS hakkında henüz tek kelime etmemiştim. Gülin saf bir kadın değil; tabii ki de Beleverdi Doğu yüzüne gireceğimizi tahmin etmişti. Demirhan’ın ucuz yalanını yememişti; ama doymuş gibi yapmıştı... Aylar sonra ulusalci kameraların önünde ağlarken kendi ağzıyla da itiraf edecekti.

“Ben geçtikten sonra sen de öbür ipe bağlanırsın,” demişti—benle göz göze gelmemeye çalışıyordu. Aynı ciddiyetle “Tamam,” demiştim. Düğümün sıkılığını sınarken endişesini anlatırcasına başını iki yana sallıyordu. Çığ için tedarikli değildik. En azından yarım ipleri ‘avalanche cord’ niyetine kullanacaktık. Olduğu kadar... Demirhan durduğumuz setten aşağı baktığı hâlde sebepsiz gülümsemişti: “Şu hâlimizi görse dakikasında boşardı beni.” Kısa bir duraksamıştım, belli belirsiz ben de gülümsemiştim. “Gerek kalmaz belki.”

“Bir siktir git Ali Cenap!”

Biip! Biip! Biip! Telefonum. Tansiyon haplarımı alma vakti... Basıyorum, susuyor alarm—sonra alırsınız... Televizyonda gene bir aile dramı var... Makete devam ediyorum...

Kalınlığı 8,6 milimlik yarım ip, çimen yeşili bir kar yılanı gibi sürünerek Demirhan’a doğru uzuyordu. Mümkün mertebe uzun adımlar atan Demirhan kazma sapını batıra çıkara kestiği yamacın handiyse sonuna varmak üzereydi. Kırk metre kadar gitmişti—biliyordum çünkü ipin orta

boyası avuçlarımın içinden beş metre kadar evvel geçmişti. Demirhan yedi adımcık sonra kayalara varacak, tırmanıp güvenli düzlüğe ulaşacaktı.

Dikildiğim setten sol aşağımızda Aparan Buzulu’nun -2000’den beri çekilme düzeyi endişe vericiydi- başını görebiliyordum. İlk kramponlarımın bekaretini orada bozmuştum. *Grivel*’di. G12... Halit abi hibe etmişti—kutusuyla... Geçmişin anılarıyla huzursuz zihnimi oyalarken sanki bir filin ağır ağır üzerine bastığı camın çatırtısıyla taş kesilmiştim. Başımı dehşetle sağ yukarı dönmüştüm: Üç tenis kortu uzunluğundaki beyaz plaka, abonman bilet gibi koçanından ayrılmıştı. Demirhan, üzerinde yürüdüğü halıyı ayağının altından çekmişlercesine sağına devrildi. Şimdi muazzam bir gürültüyle Aparan Buzulu’na doğru sürükleniyordu. O beyaz halının üzeri saniyeler içinde ortaokul biyoloji kitaplarından bildiğimiz sinir ağlarını gösteren resimlerdekine benzer sonsuz sayıda çatlağa dallanmıştı. Demirhan mukavva kutuları andıran boy boy blokların arasında batmamak için rastgele kulaçlar savuruyordu. Avuçlarımın içinden servo motor vızıltısıyla kaçan ipi ahmakça bir refleksle sıkıştırmıştım—sıkma ile yüzükoyun yere yapışmam bir olmuştu. Solumdaki, set set alçalan derin boşluğa yuvarlanmaktan ellerimi gevşeterek kurtulabilmişim—tutmamın manası yoktu. Dehşetle başımı kaldırdığımda serpantinler çizerek uzaklaşan yeşil ipin iki metre ötemde kafasına kurşun yemiş bir engerek gibi kalakaldığını görmüştüm. Keza Demirhan’ı alıp götüren yorgun çığ da son nefesini tıslayarak verircesine yamacın dibine yığılmıştı.

Nabzım güp güp kulaklarımda atıyordu. Yüzükoyun yattığım yerde Pompei’li cesetlerden hallice katılaşmıştım. Az evvel ortalığı yıkan gümbürtü gitmiş, tüm dağa, yaprak kımıldamayan mezarlıkların ebedi dinginliği çökmüştü. İlk şoku atlatır atlatmaz dizlerimin üstünde kalkmıştım. Haykırmıştım: “Demirhaaaan!” Sesimdeki dehşet Beleverdi’nin kuzey yüzünde yankılanıyordu. Altı üstü beyaz molozlar on bir yönünde, yaklaşık yüz metre kadar aşağımdaydı—sanki sihirli

bir el tarafından Aparan Buzulu’na düşen sarp yamacın ucunda frenlenmişti. Megafon niyetine büküğüm avuçlarımın arasından avaz avaz bağırmıştım: “Demirhaaaan!” Uzuvarım, kendi aklı varmış gibi beynimden hızlı kararlar alıyordu: Tüm gövdeyi ileri fırlatmış, öbür ucu Demirhan’a bağı ipe umutla yapışmıştım. Tuttuğum gibi asılmaya başlamıştım: Çektim, geldi, çektim geldi, çektim geldi, çek—... Fes püskülü gibi lime lime beyaz lifler... *Siktir!* Kopuk ipi fırlatmıştım. Yıldırım hızıyla ayağı dikilmiştim. Bulunduğum yer, üzerine kar serili bir locayı andırıyordu. Zamanla yarıştığımı biliyordum. Manşetimin cırcırtını hızla açıp bileğimi sıyırmıştım: Saat, 12:12. Tamam. Sağımı solumu aramıştım; kazmam... kazmam yoktu. Elim ayağıma dolaşarak diğer kazmamı çıkarmıştım; ama düşürdüm: Tın tın tın tın... Bir “Siktir!” daha. *Ali Cenap durma! Durma! Fırla!* Hemen, paniğe yakın hareketlerle sırtımı yamaca verip dik kayayı döke saça inmiştim. Geçen her dakika Demirhan’ın aleyhine işliyordu. Saat 12:14. Muhtemelen dört dakikadır kar altındaydı—şayet ‘tek parçaysa’ kurtulma şansı henüz %90’larda geziniyordu. Demirhan’ı altında bulabileceğim tahmini bir noktayı kerteriz alıp yamaçtan aşağı -eğimin kırk derece olduğunu şimdi daha net kavramıştım; hakikaten ahmaktık *biz!*- kâh koşarak kâh kış üstü kayarak alçalmaya başlamıştım. Ta ki sağımdan irili ufaklı kar topakları patır putur yuvarlanana dek. Topuklarımı vurarak durmuştum. O korkuyla herkesin vereceğı aynı tepkiyi vermiştim: Başımı yukarı dönmüşüm: Demirhan’ı alıp götüren plakanın ayrıldığı yer, İrlanda falezlerini andıran geniş bir hatla iki yüz metre yukarımda yaprak gibi titriyordu. Hayal değildi—yemin edebilirim! Daha önce hiç böyle bir şey görmemişim. Duymamışım da!

“Ha siktir!”

Şayet koparsa; ve koptuğunda yoluna çıkarsam beni de önüne katacak, Demirhan’ı altına gömen yavrusuyla beraber hepimizi Aparan Buzulu’na süpürecek! Sayılı saniyelerim kaldığını düşünmüştüm. Durumun vahameti gün gibi açıkken en ufak tereddüt etmemiştim! Kendimi düşe

kalka solumdaki kaya bandına atmıştım. Botlarım patinajlar yaparak kar sincabı gibi hızla tırmanmıştım. Setlerden tekinin üstüne ulaştığımda yeniden güvendeydim. En azından *öyle* hissediyordum. Kalbim şakaklarımda atıyor, oksijen açlığıyla koşturan soluklarıma yetişemiyordum. Her an kopup gümbür gümbür kayacakmış gibi gelen dev plakanın çatırtısını bariz biçimde duyuyordum. Saatileme bakmıştım: 12:17. *Siktir! Siktir! Siktir!* El ve ayaklarım tekrar harekete geçmişti: Ne yaptığının pek de ayırdında olmadan apar topar bir aşağıdaki sete inmiştim. Sonra bir alttakine. Bir alttakine daha... Kedi gibi kıstığım gözlerle boynumu oradan oraya uzatarak Demirhan'a ait bir iz arıyordum. Beline bağladığı ipin ondaki parçası -büyük olasılıkla- kar molozlarının üzerinde kalmış olmalıydı. Gözlerimi -gerçekte orada bulunmayan- bir grid'in satır ve sütunlarında delirmişçesine dolaştırıyordum. Bir taradım, iki tardım; derken, güneş ile gölgeyi ayıran çizginin aydınlık tarafında kırmızı bir nokta fark etmiştim. Bir ışık... Yanıp sönen... Bu... Bu Demirhan'ın GoPro'suydu! *Allahım!* Safılık dolu bir sevinç dalgasıyla kocaman gülerken kameranin fıkslendiği Petzl kaskın yalnızca azıcık bir bölümün karın dışında olduğunu fark etmiştim. Başının tamamı kar altındaydı. Elimi güneşe siper edip bakışlarımı yarım milim sola kaydırınca mavi bir çubuk görmüştüm—Demirhan'ın koluydu! Dirseğinden yukarısı kazık gibi karın içinden dışarı fırlamıştı. GORE-TEX yağmurluk sıyrılmış, eldiveni düşmüştü. Pembe renkli yumruğunun kasılıp gevşemesinden nasıl insanüstü bir gayretle savaştığını tahmin edebiliyordum, diri diri gömüldüğü mezardan çıkabilmek için. Lakin boşa çabalıyordu. Biliyordum: Yedi sene evvel ufak bir çığa ben de yakalanmıştım. Hepi topu on santimetrelik kar beni altına almıştı. Bizzat tecrübe etmiştim: Müthiş bir sürate ulaşan yüzlerce tonluk -ki büyükleri on binlerce tonu bulur- beyaz yığın önüne kattığı ağaç ve kayalarla beraber kayarken handiyse kum kadar akışkan bir kıvam kazandığı hâlde hızını kaybedip nihayet durduğunda beton kadar sertleşebiliyordu. Dedim ya, hepi topu on santimetre kardı, kılımı kıpırdatamamıştım: Kafanız

dahil tüm bedeninizin alçıya alındığını ve yatırıldığınız hastane odasında ışıkları söndürüp kapıyı üzerinize kapattıklarını hayal edin. Yapayalnız kaldığınızı... Çığ derslerinde anlattıkları şu *tükürme* zırvalığını da aklınızdan çıkarın. Hangi yön aşağısıymış, hangi yön yukarısıymış anlamının ne faydası var şayet zerre kıpırdayamıyorsanız. Birilerinin sizi bulması, kazıp çıkarması tek umudunuz.... Çaresizce beklerken serin kanlı kalmanızı öğütlerler ya bir de hep. Laf!... Demirhan bile olsa biliyordum, şu anda deliler gibi soluyordu orada. Kafese tıklı serçe misali çırpınıyor, ciğerleri domuz gibi şişip iniyordu şu anda. Yakıcı solukları başta yüzüne yapışan karı eritip ona umut vadeden bir yaşam alanı sunsa da karın soğuğuyla buluşan buğu, kısa sürede donarak Demirhan'ı buzlu sırcadan bir fanusun içine hapsetmişti muhtemelen. Geçen bunca dakikadan sonra hava niyetine çaresizce soluduğu şey artık ciğerlerinde ürettiği karbondioksitti. Kendi imal ettiği zehrin içinde anbean boğuluyordu. Pekâlâ Demirhan da biliyordu bunu—kütüphanesi hepimizden genişti onun. Bir şeyler yapmadığım takdirde kısa sürede hiperkani ve hipoksi el ele verip Demirhan'ı ölüme götürecekti.

Yanıp sönen kırmızı ışığa doğru boynumu uzatmıştım—beynimin verdiği ilk tepkiydi: “DEMİRHAAN!” Sarp kayaların arasında kreşendoya dönüşen haykırışım kör bir umuda yeşerecekti: Demirhan'ın kar altından gün ışığına uzanan boş yumruğu birdenbire pembe bir gül gibi açılıvermişti. Saniye geçmişti. Aniden, lodosun hırpaladığı bayrak nasıl yalpalarsa bileğinden kıvrılan eli de aynı öyle çırpınmaya, kalan tüm gücüyle devinerek yardım çağırmaya başlamıştı—sesimi duymuştu çünkü! Muhtemelen şimdi onun yakınlarında olduğuma, onu bulacağıma, gömüldüğü karı eşe eşe onu yeniden temiz havaya çıkaracağıma inanarak hiç çabalamadığı kadar çabalıyor, kendini duyurmak için karın altında boğuk çığlıklar atıyordu.

Tek saniye bile kaybetmeden fişek süratiyle davrandım; kayalıktan yıldırım hızıyla geri geri aşağı indim, hiçbir şey düşünmeden yanına koşup çıplak ellerimle kazmaya başladım,

dediğimi duymak istiyorsunuz—biliyorum. Kırk iki yaşımdaydım... Çocuk kabul edilemeyecek kadar büyük ama hayattan hâlâ çok şey beklenebilecek kadar küçük bir yaş kırk iki. Tırmanış salonu açma planlarım vardı... Trango kulelerini dünya gözüyle görmek... Himalayalar'da ekspedisyonlar... Belki Eiger kuzey duvarı... Tanrı aşkına; benden toz pembe romantik dürtülere kapılıp kayması an meselesi bilmem kaç bin tonluk plakanın önüne koşturmamı, yegâne geleceğimi *bile bile lades* bir riske atmamı nasıl bekleyebilirsiniz? Demirhan'ın kendi bahtsızlığının bedelini benim de ödememi... Hı? Bu mu adalet!? Bakın, elden gelen tek şey vardı dostlarım, en mantıklı şey, onu yapmıştım ben de: “Demirhaaaan!” Avaz avaz: “Daha güçlü oğlum! Pes etme!” Her hareketimi sadakatle kaydeden GoPro'nun nabız oksimetresi gibi atan kırmızı ledine doğru aralıksız yırtınmıştım: “Bırakma bro! (Kısa bir duraksama) Orosu çocuğu yüklensene! Yükle! N'olur! Tüm gücünle! Haydi bro! Haydi yükle be oğlum! Yükle-leeeeen!”

Saat 12:22 olduğunda Demirhan'ın parmakları hâlâ düzensiz aralıklarla kasılıp gevşiyordu. On dakikadan fazladır çığın altındaydı. Sesim büsbütün kısılmıştı. Dizlerimi çaresizce göğsüme çekmiş, kollarımı bacaklarıma dolamış, çenemi diz kapaklarıma dayamış bir hâlde kurt ulumasına benzer boğuk iniltiyle Demirhan'ın can verişini seyrediyordum. Beleverdi Doğu duvarındaki tüm rezilliğimi kaydeden siktimin GoPro'su şimdi de düştüğüm aczi bir ödlelik timsaliymişçesine kaydediyordu. Yamacın yukarısından kopup, çok daha büyük bir çığa dönüşerek ineceğine *iman ettiğim* dev plaka hâlâ bembeyaz çehresiyle sinsice asılı duruyordu. *Bana inat*, düşmüyordu sanki! Geçen her dakikayla beraber teptiğim Demirhan'ı kurtarma fırsatını yüzüme hunharca çarpıyordu. Aklıma, Birinci Dünya Savaşı'nda Alplerde çarpışırken çığın yıkıcı gücüne uyanan birliklerin top salvolarıyla dağları döverek indirdiği çığlarda ölen binlerce asker gelmişti. Yalan değil, zihnimin karanlık bir köşesinde ‘Keşke bazukam olsaydı,’ demiştim. Yukarıdaki o lanet plaka bir an evvel kopup düşün istiyordum! Çünkü Demirhan'ın can çekişerek harcadığı her saniye beni yalancı

çıkartıyordu—beni daha da zalim bir katil sıfatıyla *hem* o siktimin kamerasına, *hem* de vicdan hafızama kazıyordu!

Saat 12:48... Demirhan uzun bir vakittir hayat belirtisinden yoksun... Soluk bir renge dönen eli çürümüş marul gibi bileğinden bükülmüştü. Beleverdi'nin gölgesi ona mezar olan kar molozlarını örtmüştü. Mart rüzgârı sivri dişleriyle esmeye başlamıştı. Ben, cenin biçiminde büzüldüğüm sette titriyordum. Gözlerim ısrarla yanıp sönen kırmızı leddeydi ama çok uzaklarda bir yerlere bakıyordum. Kımıldayacak gücü bir müddet sonra nihayet iliklerime dek hissettiğim soğuğun sayesinde bulabilmişim. Uyuşan bacaklarımı öne uzatmış, arkamdaki kayalara tutunarak yerimden kalkmışım. Tüm dağ, çivileri çakılmış tabut kadar sessizdi. Kafamdan aynı anda geçen binlerce düşünceyi büsbütün duyulur kılıyordu: Bir yandan Gülin ile birbirimizi vahşice suçladığımız dişe diş bir diyalogdaydım, öbür yandan Bacanakov Dağ evindeki insanların önünde masumiyetimi savunuyordum. Buz gibi farkındaydım: Döndüğümde, tüm dünya bana karşı birleşecekti. Başta beni çekemeyenlere, yıllardır aradıkları fırsatı altın tepside verecektim. Verecektim ya... *Niye vereyim!*

Bacaklarım, kollarım, parmaklarım benden önce davranmışlardı—kendi akılları varmışçasına beni kayalıktan geri geri yamaca indirmeye başlamışlardı. Ayağım kara değer değmez Demirhan'ın yanına depara kalkacak, GoPro'sunu kaskından çekip alacak, karşı tarafa koşup yukarı tırmanacak ve kalan son enerjimle dosdoğru dağ evine bastıracaktım. Evet! Düşünce zincirim süratle akarken sağ ayağımı koyacak bir çıkıntı arıyordum ki bomba gibi bir patlamayla sarsılmışım. Tutunduğum buz soğuğu kayaya yapışarak başımı soluma çevirdiğimde yukarıdan iştahla inen plakayı görmüştüm. Smokini kırışmış seri katil Allah ne verdiyse geliyordu. Gözlerimi yummuş, sıkı sıkı tutunduğum kayaya kaskımı dayamışım. Arkamda muazzam bir gümbürtüyle esen rüzgâr savurduğu kar taneleriyle yağmurluğumu diken diken dövmüş, yanağıma binlerce iğne

batırmıştı. Kirpiklerimi hafifçe araladığımda çığ önüne kattığı her şeyi rampadan aşağı, Aparan Buzulu'na doğru süpürüyordu. Demirhan'ı son kez görmüştüm: Tahta bir kukla gibi kolları bacaları oradan oraya savruluyor, kapıldığı çığın kalbinde bir şelaleyi andıran akıntıyla beraber buzul çatlağına sürükleniyordu...

“Bravo Ali Cenap!” Parmağımın teki Spitfire'ın kanadına yapıştı o dikkatsizlikle. Kafa mazide çünkü... İhtiyar derimin bir kısmını gri renkli A Tipi plastik kanatta bırakarak yüzük parmağımı çekiyorum. *İşşşş*... Ben acıyla sızlanınca Bardak içeriden miyavlıyor. Parmağımı ağzıma getiriyorum. Saniyeler içinde kuruyan polimer tabakanın pütürlü sert kabuğunu emerken tekrar eskiye savruluyorum:

Facianın üzerinden üç hafta geçmişti. Demirhan'ın naaşını arama çalışmaları sonuçsuz kalınca yaza ertelenmişti—karlar eriyince bölge adamakıllı yeniden taranacaktı. Kiraz çiçeklerinin açtığı güneşli günlerde hem Demirhan'ı anmak hem de bizim kulübün kırk beşinci kuruluş yıl dönümünü kutlamak vesilesiyle düzenlenen ağırbaşlı etkinliğin ilk konuşmacısıyım. İri yarı cüssemle kürsüdeki yerimi almıştım. Salon tıklım tıklımdı. (Size başta bahsettiğim o geçen haftaki hâliyle alakası yoktu!) Merdiven basamaklarına kadar insan... Çıt çıkmıyordu. Ülke alpinizminin önde gelen tüm isimleri de oradaydı. Pazılı kollarını -atanamamış jüri misali birbirine geçirmişler-içlerindeki haseti centilmenlik maskesiyle örtmüşler, takdir seğiren mimiklerle ön sırada yerlerini almışlardı. Kabul edin: Hiçbir alpinist, öbür alpinistin başarısını yüreğinin yüzde yüzüyle takdir etmez.

Gülin'in etkinliğe katılmayacağı haberini birkaç saat evvel duymuştum. Dolayısıyla mikrofonta eğilirken üzerimdeki gerginliğin tonlarcası akıp gitmişti. Bana ayrılan sürenin ilk elli dakikasını Beleverdi Doğu yüzü kış tırmanışına ayırmıştım. Zamanında aynı hülya uğruna bizimle aşık atan ön sıradaki hödükler nasıl da mordan mora dönmüşlerdi dinlerken—bilhassa da

arkamdan “Ali Cenap eskisi gibi tırmanamıyor,” diye sayıklayanlar... Ah, nefisti! Nefis! Ballandıra ballandıra tüm teknik detayları, kilit ip boylarını, insana dişleriyle kastanyet çaldıran dondurucu bivakları anlatmıştım. Hikâyemi duygulu kahkahalar attıran anekdotlarla süslemiştim. Bir noktadan sonra perdede yalnızca Demirhan’ın sekizinci ip boyunda, ben ilk kilide girmemden önce çektiğim o meşhur fotoğrafı kalmıştı. Görüntülerin çoğunun ne yazık ki Demirhan’ın GoPro’sunda kaldığını, o kameradakilerin de zaten ağırlıkla benim *butt shots*’larım olduğundan beş para etmeyeceklerini söyleyerek şaka yollu özür dilemiştim. Zirveden tek fotoğrafımız ise maalesef Demirhan’ın benim emektar bas-çek makinamla çektiği, elimde lacivert kaplı zirve defteriyle tek başıma verdiğim pozdu. Biliyordum; salonu dolduranların büyük kısmı tırmanıştan ziyade dönüşte yaşananları dinlemek için oradaydılar. James Cameron’un Titanik’ine Jack ve Rose’un cıvık aşkıdan çok geminin bodoslama batışını görmeye bilet alanlardan farkları yoktu.

Bekledikleri konuya girmeden evvel derin bir göğüs geçirmiştim. O ana dek takındığım gurur yüklü ifadeyi değiştirmiştim. Hüzün yüklü bir kesinlikle zirve dönüşü güney çanağı yerine kestirmeden inmenin Demirhan ile ortak hatamız olduğunu vurgulamıştım. Sorumluluk ikimize aitti. “İnsan o derece yorgunken zar atmak bazen en cazip seçenek gözükebiliyor.” Salonda homurdananlar olmuştu. Hep olur... Araba devrildikten sonra akıl vermeye bayılır bizim millet.

Takip eden on beş dakika boyunca Demirhan’ın çığa nasıl yakalandığını, uçurumdan aşağı *Zıkkım Kanyonu*’na sürüklenmesini, benim o çaresizlik ve tükenmişlikle ne çetin koşullarda Bacanakov Dağ evine ulaştığımı tane tane anlatmıştım. Dehşetle açılan gözler, yanaklarda süzülen tuzlu inciler salon spotları altında parlamıştı. Sunum sonunda cevapladığım birkaç beylik sorudan sonra en çok beklediğim o sual, şivesi şarka kayan kara kuru bir oğlandan gelmişti: “Neden tüm kilit ip boylarını *siz* lider tırmandınız?” Daha evvel provasını yaptığım şekilde derin mi derin, acı acı bir iç çekmiştim yanağımın yanıyla gülümseyerek. “Bu,” demiştim, “Demirhan’ın özelini

ilgilendiren bir mesele. (En ön sıradakileri soldan sağa süzmüştüm.) Benimle mezara kadar gidecek bir konu.”

Mermer kaideli plaketi takdim ettiklerinde herkes ayaktaydı—alkışlar susmak bilmemişti. Nuri Bilge Ceylan’ın *Kuru Otlar Üzerine*’si Cannes’da on bir dakika alkışlanmadan seneler önce beni on iki dakika alkışladılar. Dağcılık Federasyonu’nda yaptığım konuşmada bu süre *Ahlat Ağacı* filminin Cannes’da aldığı alkış süresini bir dakikayla geçemedi: On dörtte kaldı. İyi oynuyordum. Gündüzleri iyi oynuyordum. Ama geceleri, hiç kimse kendi yüzüme dakikalarca yastık bastırdığımı, banyo küvetine her girdiğimde kafamı suyun altına gömüp son ana dek nefes tuttuğumu bilmiyordu. Kendimi Demirhan’ın yerine koyuyordum... Onun tattığı aynı paniği, aynı çaresizliği yaşıyordum kendime. Adım adım tuhaf bir alışkanlığa evrilen bu huy, kaynağı meçhul bir ihtiyaca dönüşüyor gibiydi.

Çok geçmeden ‘Son On Yılın Tırmanışı’ diye bir ödül uydurup bana ve gıyabında Demirhan’a vermişlerdi. Ödülü alırken *Thunderstruck*’ı çaldılar—zira Beleverdi Doğu yüzünde açtığımız rotaya AC/DC adını koymuştum: Ali Cenap / Demirhan Cumhuriyetli varyantı. YouTube kanallarına çıkıyor, panelden panele koşuyordum. Otobiyografimi de kaleme almaya başlamıştım—Aşıl Yayınevi yüklü bir avans ödemişti. Gelgelelim, yazı yazmak çok zordu...

Aynı yıl, can eriklerin tezgâhlardan yavaş yavaş kaybolduğu tarihlerde rüzgâr tersine döndü. Karların erimesiyle Zıkkım Kanyonu’nda geniş çaplı başlayan aramalar on beşinci güne girildiğinde hâlâ yerinde sayıyordu—Demirhan’a dair henüz tek bir ip ucu bulunamamıştı. Umudu kırılan ekiplerin ne zaman geri çekileceği tartışıldığı sıralarda Gülin aylardır koruduğu suskunluğunu bozmuştu: Ulusal kanallardan tekine çıkmış, kuru göz yaşlarını akıta akıta zehir zemberek bir röportaj vermişti: Efendim bu ne aceleydi—arama çalışmaları katiyen kesilmemeliydi! Elini stüdyodaki masaya vura vura “Çünkü,” diyordu, mesele kocasının naaşını

bulmaktan ibaret değildi yalnızca—ülke dağcılığının *namusunu* temize çıkartmaktı aynı zamanda. “Ali Cenap hakikati anlatmıyor,” diyordu. Güya Demirhan, Gülin’e yola çıkmadan haftalar evvel söylemiş-miş: “Ali Cenap eski Ali Cenap değil gülüm. Bakma sen... Öyle ciddi, aşırı teknik bir şeyleri falan kaldıramaz bu saatten sonra. Esaslı bir şeyler yapmayız yani. Aklımı peynir ekmekle yemedim ben.”

Ne var ki Gülin huylanmış—mış: Demirhan bodrumdaki yapay duvarda deli gibi antrenman yapıyormuş-muş. Güneş doğmadan çıkıp İstibdat Parkı’nda kilometrelerce koşuyormuş-muş. Dolayısıyla bir çarşamba akşamı yangından mal kaçırmıcasına çanta toplamaya başladığında Gülin’e “Söyledim ya gülüm, Ali Cenap bu kadar formsuzken onunla ipe falan girmem—merak etme. Gideriz, eski günlerin hatırına işte yürüyüş rotalarından falan iki-üç basit zirve yapar döneriz. Ha, belki klasikten Beleverdi,” dediğinde Gülin neyi planladığımızı anlamış-mış. Demirhan’ın yirmi yıllık hayalini biliyormuş-muş. İtiraz etmenin faydasızlığını da bildiğinden hiç ses etmemiş—miş.

Hah, *ne yüce gönüllülük!* Kaltağı dinlerken dolgu yuvası dişlerimi cehennem kapısı gibi gıcırdatıp durmuştum. Çene eklemlerime ağırlar girmişti.

Gülin, verdiği yürek titreten röportajın sonlarına doğru cenaze namazını kılamadığı kocasının yasını tutan dul mümin çizgisinden çıkmış, kameraların içine nefretle baka baka beni hırsızlıkla suçlamıştı. Evet! Demirhan’ın başarı hikayesini kendime mal etmişim... Emindi! Bende o riskli ip boylarını önden gidecek ne yürek ne de kudret vardı çünkü. Sır değildi! Bunu pekâlâ ben de bildiğimden Demirhan’ı ayartmışım. Kanına girmiştim. Başkasıyla yapamazdım. Handiyse mitleşmiş bir ilk çıkışı, nihayet Demirhan sayesinde kotaracaktık. Tehlikeleri kocanın göğüsleyeceği destandan ben de payımı alacaktım. ...ki sonunda pastanın tamamını kendim yemiştım! Laflara bak! Kaltağı dinlerken boğazına sarılmak istemiştım—beni açık açık

yaşadığımız faciadan fırsat devşirmekle itham ediyordu. Bu tıynette biriymişim... Dayanak noktası da neydi deresiniz? Ta öğrencilik yıllarımızda Demirhan'ın Gülin'e yazdığı bir e-posta... Alenen okumuştum: “Herif (beni kastediyordu Demirhan) öküz gibi güçlü kıyım. Yorulmak bilmiyor. Tilki kadar da kurnaz—kafası zehir gibi işliyor Ali Cenap'ın. Rotayı misal, öyle temiz okuyor ki... sanırsın kitap! Hepimizden önde bu yönleriyle—itirazım yok. Fakat dağcılık anlayışı... benimkiyle taban tabana zıt kıyım: Salt, ün hırsı üzerine kurulu. Sürekli bir kendini kanıtlama çabası... Anlayamıyorum... Gördüğüm en benmerkezci adam sanırım. Hele dağda, dağda senin bildiğinden çok daha bencil. Bak zerre şüphem yok kıyım, tırmanırken başıma bir şey gelse, kendi kışını kurtarmak için bırakır gider—arkasına bile bakmaz.”

Gülin son cümleyi iki kere daha, hece hece üzerine basarak tekrarlamıştı... Peşinden objektiflere dönerek haykırmıştı: “Yalvarırım aramaları kesmeyin! Hem kocamı bulun, hem de *kamerasını*. Haklılığımı göreceksiniz! Demirhan'ın GoPro'sunda ülke dağcılığının vicdanı kayıtlı!”

(George) Mallory'nin kayıp Vest Pocket Kodak'ı bile bu denli konuşulmamıştır bizim memlekette!

O gece ışıklarını söndürdüğüm banyoda ağzına kadar soğuk suyla doldurduğum küvete girmiştim gene. Saplantı hâline getirdiğim bu alışkanlık aynı zamanda öfkemi soğutabilmenin en kestirme yoluydu: Kendi ensemle hınçla bastırırken arkamda tepik vuran ayaklarım şampuan şişelerini birer ikişer deviriyordu. Fayanslar gümlüyordu. Gömüldüğüm dondurucu karanlığın ortasında ufacık *kırmızı bir nokta* hayal ediyordum: Deniz feneri gibi yanıp sönüyordu. Duvarların içinden geçen boruların uğultusu arasında Demirhan'ın bir yerlerden bana seslendiğini duyuyordum: “Ali Cenaaaaap!” diye boğuk boğuk bağıriyordu... “Bırakma orospu çocuğu!” Her niyeysel aklıma *otoerotik asfiksi* nedeniyle ölen gerzek ünlüler gelmişti. *Kill Bill*'in tutkunu

olduğumdan sanırım (Boynuna ve sünnetsiz organına ip bağlı hâlde) dolapta cesedi bulunan *David Caradine*'i düşünmüştüm muhtemelen. Beynimin tüm kıvrımları oksijen açlığıyla alarm veren kafamı sudan çıkarıp nefes almam için yalvarırken ben gayri safiyane bir soru sorarken yakalamıştım kendimi: Acaba Demirhan, boğulmanın doruğuna varan son adımı, ölümü yani - sandığımın aksine- dehşet yerine kösnül bir hazla mı kucaklamıştı?

Başımı muazzam bir panikle sudan çıkardığımda bunun ne denli boş bir avuntu olduğunu kavramıştım. Gövdem tir tir titrerken dört nala şişip inen ciğerlerim ciyak ciyak yanıyordu. Casio'ma bakınca inanmamıştım: Sadece iki dakika kırk dört saniye nefessiz kalkmıştım. Demirhan o gün çığın altında yirmi dakikadan fazla can çekişmişti. Ben... Ben... gamsız bir tavırla hep söylediğimin aksine ölmekten korkuyordum.

Gülin'in röportajı üstünden yirmi dört saat geçmeden reFluTV'de canlı yayındaydım. Ben istemiştim. Hataydı... Dört göz çehresi yüz felci geçirmiş gibi sürekli tebessüm eden herifin karşısına oturup, takınabildiğim en çaresiz pozu takınarak «cevap hakkımı kullanmaya mecbur kaldığımı, aksi takdirde şimdi anlatacaklarımı mezarıma götürmeye niyetimin olduğunu» söylemiştim. Boğazımı temizlemiştim. Başlamıştım ateş etmeye: Bütün ip boylarını ben lider tırmanmıştım; çünkü bunu Demirhan istemişti. Mental yönden çok kötüydü. Daha önce onu dağda hiç bu kadar kötü görmemişim. Gülin'in yaptığı ajitasyonlardan sebep, dağda olduğumuz için kendini suçlu hissediyordu. Dönmeyi teklif etmişim. Kabul etmemişti. İkimiz de biliyorduk: Beleverdi Doğu yüzünün ilk kış çıkışını birlikte yapmak için son şansımızdı. Birinci kilit ip boyunun altındaydık. Beni o yüreklendirmişti. “Hayır bro! Devam! Çatır çatır yersin sen burayı!” Onun desteği olmasa asla başaramazdım. İlk kilidi geçince açıldım; gözümü de kararttım. Ben, önden Allah ne verdiyse fişekliyordum, Demirhan da arkadan rotayı temizliyordu. Güzel yükseliyorduk; ama yavaşlık. Zira Demirhan'ın bildiğim Demirhan ile uzaktan yakından alakası

yoktu. Bir kere daha, *geri dönmeyi* teklif etmişim; şiddetle reddetmişti. Bivaktaki üçüncü gecemizde artık hem moral hem de fiziksel bakımdan çok kötüleşmişti. (Diyeceklerimin etkisini arttırmak için kameraya bakıp dudaklarımı birbirine bastırmış, kapalı gözlerle başımı iki yana sallamıştım) Dağların gerçeği ne yazık ki bodrum katına kurduğun yapay tutamalarda *šov* yapmaya benzemez! Evet; aynen böyle demiştim: *Şov Yapmak!* Birkaç dakika sonra tansiyonun iyiden iyiye yükseldiği bir anda ağzımdan ansızın kaçırvermişti: “Demirhan’ı övüyorsunuz ama; kişisel hırslarını tatmin uğruna karısına yalan konuşmayı yeğ tutmakta beis görmeyen birine dürüstlük erdemi atfedilmesi, bana riyakarlığın daniskası geliyor!” Moderatör olacak piç, bana zalimce yüklenmişti. Sonunda elimi yaka mikrofonuna atmıştım: “Şu lanet GoPro’yu bulun, herkes bir rahatlasın! Hem Demirhan’ı hem de bana attıkları pis iftiraları birlikte defnedelim!” Stüdyoyu terk etmek üzere ayağa kalkarken dört göz, oturduğu yerden sıırtmıştı: “Sizce *Zıkkım Kanyonu* ’nda bulunacak mı Demirhan Cumhuriatlı?” Soru değildi bu.

Spitfire’ın burnuna cımbız marifetiyle tek tek motor egzozlarını yapıştırıyorum şimdi. Bardak az evvel verdiğim yaş mamayı silip süpürmüş—kâseyi yalıyor. “O lanet yayına asla çıkmamalıydım,” diye mırıldanıyorum.

Ertesi gün *trend-topic* olmuşum. Bu pası aportta bekleyen alpin kıtalar mevcutmuş meğer. Allah bereket versin herkesin sakladığı en az bir hançeri varmış. Aleyhimde döşedikçe döşemişlerdi sosyal medyada: Yaptığım zirvelerin çoğunu aslında tırmanmamışım—yalanmış, çobanların elleri cepte ıslık tutturarak çıktığı yerleri iple çıkıp sözüm ona yeni rota diye camiaya pazarlamışım, sırt çantam her daim partneriminkilerden hafif olurmuş... Beden dili analizcileri dahi topa girmişlerdi. reFluTv’deki yayını izleyip izleyip hikmet yumurtluyorlardı puştlar! Neymiş efendim, “Zirve dönüşü kestirmeden inme kararı almamızda Demirhan’ın yorgunluğu kadar bir an evvel Gülin’e sağ olduğunu haber etme telaşı da sebeptir,” derken gözlerimi çok kırpılmışım;

“Gülin’in suçluluk duygusuyla öyle konuştuğuna inanıyorum,” derken mikro mimiklerimde tiksinti varmış; “Evet, Demirhan tüm duvarı arkamdan *cumarladı*,” derken başımı -kendimi yalanlarcasına- sağa sola sallamışım vesaire vesaire...

Ağızlarının payını kitabımda vermiştim. Otobiyografim raflardaki yerini aldığında kalan son arama ekipleri de Zıkkım Kanyonu’ndan -tabii ki!- boş ellerle geri çekilmişlerdi. Ne Demirhan’ın naaşı ne de GoPro’su... İmza gününe bir hafta kala Gülin o malum *tweeti* attı... Bu sefer belden aşağı vurmuştu. Kaltak! Üç sene geçmiş üzerinden! Yahu, kafamız iyiydi be kardeşim!... Hem kendi de tüttürmüştü—onu söylemiyor! Kaldı ki bekar adamın evinde işin ne senin o saatte! Oturmuş karşıma... şuraya kadar bir etek... Daracık... Bacak bacak üstüne atmış...

Ertesi sabah Halit abiyi tekrar tekrar aramıştım—direk meşgule alıyordu. Aşıl Kitabevi protestolardan ötürü kitabımı raflardan çekme kararı almıştı. On iki... evet sadece on iki gün içinde Google’da ‘Ali Cenap Sapkinkaya’yı arattığınızda Kazankara muhtar adayı ve hakkımda sövgülerin dizildiği forum adreslerinden başka bana tek bir yakın sonuç çıkmaz olmuştu neredeyse. Dönemin moda tabiriyle beni *iptal* emişlerdi.

En önemlisiyse el alemi meseleye esas uyandıran gene Gülin’in o aynı tweetteki cümleleri olmuştu: “Kocamı Zıkkım Kanyonu’nda bulacaklarına inanmıyorum artık. Orada değil... Ali Cenap başından beri yalan konuştu, konuşuyor.”

Böylece yeniden start alan arama çalışmaları -Aparan Buzulu hariç- Beleverdi’nin dört yanına dallanmıştı. Bir kez daha ifadeye çağırılmışım—aynı şeyleri anlatıp durmuştum. Adli tıpa gönderilen zirve defterindeki imzanın Demirhan’a ait olduğu kanıtlanmıştı. İpe sapa gelmez komplo teorileri havada uçuşuyordu—bahsetmeyeceğim! Zalimce yalnızlığa terk edildiğim o günlerde banyo küvetinde ilk defa beş dakikanın üzerinde kendimi suyun altında tutmuştum. Niyetim rekor falan kırmak değildi: Demiştım ya, kendime Demirhan’ın son anlarına benzer bir

deneyim yaşatmak içimdeki tuhaf huzursuzluğu -belki de adına vicdan dedikleri şeydi- ebediyen değil ama bir müddet daha susturmaya yarıyordu.

Süper yapıştırıcıdan az bir şey sürerek pervaneyi arka plakaya yapıştırıyorum. Onun üstüne de spinner'ı. Arkasından kanopiye geçeceğim...

O yaz Beleverdi'nin zirvesindeydim. Bir haziran ikindisi... Yalnız başıma... Aşağıda, Aparan Buzulu'nda tek sıra yürüyen kalabalık bir grup -on adım yanından tın tın geçtikleri çatlağın dibinde *kimin* yattığını bilmeden- ilerliyorlardı. Zirveden bakınca işçi karıncalar gibiydiler. Yanında dikildiğim sırt çantamı açmıştım. Siyah bir çöp poşetindeydi. Çıkardım. Kırk bir numara, *Scarpa Phantom*. Sol teki. *Pembe* bağcıklı. (Demirhan orijinal turuncu bağcıkları hep pembeyle değiştirirdi—annesini meme kanserinden kaybetmişti. Lisedeyken... Cenazesine bütün sınıf katılmıştık...) Zirvede yalnız olduğumu bilmeme rağmen neme lazım gelen giden var mı diye etrafıma bakmıştım. Yoktu. Doğrulmuştum. Kenara doğru birkaç adım... Vibram tabanın altında çakıl çukul oynayan çarşak... Yuvarladığım çakıllar kuzey duvarının yüzlerce metrelik karanlığında mermi sağanağına dönüşmüştü. Durmuştum. Demirhan'ın *eski Scarpa*'sına son bir kez bakmıştım. (Beleverdi Doğu yüzüne girmemizden evvel sipariş ettiği yeni çiftleri benim eve göndermişti—Gülin o kadar parayı tırmanış botuna gömdüğünü öğrense Demirhan'ın götünü keserdi çünkü. Hâlâ düzdükleri evin borçlarını ödüyorlardı. Demirhan duvara yeni Scarpa'larıyla girince eskileri bende bırakmıştı.) Yüzümü Zıkkım Kanyonu'na dönmüştüm. Rüzgâr tatlı tatlı yanaklarımı, kirpiklerimi, gıdılarımı yalıyordu. Tesadüf bu ya, uzaklarda bir köyde gene sela okunuyordu. Derin bir nefes almıştım. Yay gibi gerilmiştim. Demirhan'ın Scarpa'sı Zıkkım Kanyonu'nun kasvetli karanlığına doğru süzülerek alçalırken dağcılığa başlamadan evvel atletizm kulübünde attığım gülleleri düşünüyordum...

Aradan bir yıl geçti. İki... Üç... Kevgirovalı bir çoban, kaçan koçunun peşi sıra giderken nihayet üç ay evvel buldu ayakkabıyı. Tam 25 sene sonra... Halit abinin telefonuyla öğrenmiştim. Mahcuptu... Gülin'e de o haber vermiş. (Montreal'de yaşıyor artık. İki de torunu var diye biliyorum.) Gülin sert konuşmuş, dediler. "Demirhan'ın hem naaşı hem de kamerası bulunmadan hiçbir şey fikrimi değiştiremez!" demiş. Geçen hafta bizim -artık sadece adında *dağcılık* kalan kulübün 70. kuruluş yıl dönümü etkinliklerine bu yüzden gittim işte... Halit abi ön ayak olmuştu. El birliğiyle unutturdukları bana, 68'ine merdiven dayamış bir dağcı eskisine senelerdir yenilen hakkını teslim etsinler diye...

"Bak Bardak, güzel olmuş mu? Bir uçak daha..." Bardak uzaktan havayı kokluyor huysuz huysuz. "Yarın boyarız artık. Yorulduk..." Pattex Ultra Gel'in kapağını kapatırken gözüm televizyona kayıyor. Sesi kapalı... Ama ekrandaki karlı dağ silsilesini çok iyi tanıyorum. Koca koca harfler soldan sağa kayıyor: "Beleverdi'ye tırmanmak için Aparan Buzulu'ndan yola çıkan Ukraynalı turist dağcıdan haber alınamıyor." Bir duraksama. Süper yapıştırıcıyı masaya koyuyorum. Tüpün yarısı hâlâ dolu.

* * *

Pamuklu kumaşa işlemiş kuru sidik, dairedaki ağır ilaç kokusunu bastırıyordu. Burunları alıştığından artık pek yadırgamıyordu iki meslektaş adam. Yıllar yılı ne kokular duymuşlardı... Yedinci kattaydılar. Salon pencerelerinden -salondaki mobilyalar Nuh Nebi'den kalmaydı- takım adaların parıltılı kıyı şeridi gözüküyordu. Kara dumanlı bir akşam vapuru bina girişinde bekleyen ambulans ve ekip arabasının senkronize çakarlarıyla bir kırmızı oluyordu pencerede bir mavi... Adamlar sivil giyimliydi. Biri diğerinden kıdemliydi. Holde sırt üstü yatan cesedin başında

çömelmişlerdi. Dışarıda, olan biteni birbirine soran daire sakinlerinin tedirgin konuşmaları apartman boşluğunda yankılanırken toy bir polis memuru koluna girdiği orta yaşlı kadınla beraber destursuz bir kayıtsızlıkla yanlarında bitiverdi.

İki adam, çömeldikleri yerden şaşırılmış gibi bakışlarını kaldırdılar.

“Kumru Hanım, Komiserim,” dedi toy polis memuru—sesinin tonu yediği halı kavramanın ödleğiyle kısılmıştı. Kadını olay yerinden gerisin geri götürmek istediye de artık çok geçti: Geceliği leş gibi izmarit kokan Kumru Hanım, kıraç topraklar gibi çökmüş ablak yüzüyle, yuvalarından uğramış dehşet yüklü çökük gözleriyle holde yatan ölü karşısında taş kesmişti: Çiş lekeli lacivert pijaması üzerinde hardal rengi örgü kazağı olan mevtanın göbeği açılmıştı. Tombul parmaklı elleri Daltonlar çetesine teslim oluyormuşçasına iki yanındaydı. Tarifi güç, korkunç bir deformasyona uğramış ihtiyar çehresi -sanki son anlarında bir panterle boğuşmuşçasına- tırmık izinden geçilmiyordu.

Komiser Naci, yüzünde tek çizgi oynamadan susmayı sürdürünce yanındaki meslektaşını açıklamıştı: “Amirim, polise Kumru Hanım haber vermiş. Müzik kesilmeyince şüphelenmiş.”

“Ne müziği Kenan?”

“AC/DC amirim.”

Komiser Naci kaşlarını kaldırdı.

“AC/DC işte amirim,” diye tekrarladı Kenan. Bir duraksama. “Highway To Hell... Bizimkiler kapıyı kırıp girdiğinde -içeriden kilitliymiş kapı- bangır bangır Highway To Hell çalıyormuş. Loop’a almış amca. (Cesede doğru takdir eden bir mimik yaparak) Zevkli adammış vallahi. Yalnız, çok sağlam parçadır amirim. Kesin duymuşsundur?”

Komiser Naci ‘La havle,’ gibilerinden bir ifadeyle, çömeldiği yerden kadına seslenmişti: “Tanır mıydınız?”

Kadın iftiraya uğramışçasına bir panikle kafasını iki yana sallamıştı.

“Kumru Hanım karşı dairede yaşıyor amirim.”

“Öyle mi—kaç senedir hanımefendi?”

“Beş,” dedi Kumru Hanım, tiryakilere has pes sesiyle parmaklarının beşini birden açarak.

“Beş?” diye tekrarladı komiser Naci, “İnsan beş senelik komşusunu tanımaz mı?”

Kumru Hanım ‘hayır’ anlamında hararetle başını sallıyordu—bakışlarını yerde yatan cesedin insanlık dışı bir zulme maruz kalmış suratından alamıyordu. O sessizlik anında turunc tüylü bir hayvan, fıtı fıtı yanlarından süzülerek Kumru Hanımın ayağına koştu. Mırıl mırıl cilverle kadının kalın ayak bileklerine sürünmeye başladı. Kadın hüznle karışık sevinç yüklü bir refleksle “Bardak!” diye tiz bir çığlık attı, “Canııııı!”

Komiser Naci, kadının şefkatle kucağına aldığı sarmanı kastederek “Kediyi tanıyorsunuz ama,” dedi ima yollu. Başıyla yerde göbeği açık yatan iri cesedi imledi: “Ama amcayı I-I... (Sesini yükselterek) Hı?”

Kumru Hanım omuzlarını belli belirsiz silkti, pişmiş kelle gibi sırttı: “O kadar da tanımıyorum.”

Komiser Naci dudaklarını yılgın bir anlayışla bastırarak «peki» manasında kafa salladı. Toy polis memuruna hırsızlama bir işaret çaktı. Kumru Hanımı daireden çıkardılar. Sarman kedi kadının kucağından inmek istememişti.

“Komşuluk ölmüş be amirim...” dedi Kenan, “Kimse kimseyi *tanımıyor* artık.”

Yanaklarındaki havayı uzun uzun üfleyen Komiser Naci telsizinin antenini birkaç kez şakağına vurduktan sonra sordu: “Mektup falan yazmış mı herif?”

Çık, yaptı Kenan. Bakışları, eşiginde çömeldikleri ufak odada sessizce çalışan -köşedeki zigonun üstündeydi- televizyon ekranına kaymıştı. Aynı esnada Komiser Naci’nin kömür gözleri

odadaki başka şeyleri görüyordu: Kalorifer peteğinin altına fırıncı peşkiri gibi fırlatılmış sarı tişört... Kitaplık raflarından tekindeki ilaç kutuları... Yarım adım ötede, yerde, plastik bir uçak maketinin kırık kanadı... İhtiyarın ayağından fırlamış kırk dört numara bay terlikler... Masa bacağı dibinde sonuna dek sıkılmış Pattex Ultra Gel tüpü...

Komiser Naci mevtanın alnındaki morluğu ve raptiyelendiği duvardan fırlamış uydu TV kablosunu tekrar bir düşününce, herifin feci şekilde can vermeden evvel yardım çağırmak için dışarı koştuğu, fakat ahşap kapı kasasına kafayla tosladığı ve sonra da ayağı kabloya takılarak holün ortasına kapaklandığı ihtimaline yoğunlaşmıştı. Sağ bacağının açısına bakılırsa kemiği iki yerinden kırmıştı ihtiyar. Holün ortasına soluk alabilmek için *yirtına yirtına* can vermişti.

“Amirim...”

“Söyle,” dedi Komiser Naci, Kenan’a bakmadan.

Kenan sırtıyordu: “Tecavüze uğramış galiba”

Komiser Naci ters ters gözlerini devirdi.

“Yüzünde öyle bir ifa—...”

“Sululuk yapma Kenan!”

Kenan ıslak ıslak kıkırdamıştı. “Yalnız amirim... Üç maymun gibi aynı.”

“Üç?”

“Hee. Hani var ya, (elleriyle göstererek) ‘Görmem, duymam, konuşmam.’”

“Dört.”

“Dört? Ben... Üç değil miydi mi ya o maymunlar?”

“Dört bizimkisi... (Telsiz anteniyle imleyerek) Burun deliklerini de *yapıştırmış* manyak herif.”

Kenan'ın suratı tiksintiyle hayret arası, yamuk yumuk buruşmuştu. “Gözü, ağzı, burnu, kulak—... dört.... Doğru, dört... Dört amirim. (Sessizlik.) Adamcağız son anlarında nasıl parçalamış kendini ya nefes alabilmek için... (Elinde olmadan dudaklarını yaladı.) İnsan canına böyle kıyar mı .mına koyim ya... İnsan kendini yapıştır—...”

“Dur-dur! Aç bakim şunun sesini.”

Kenan merakla televizyona dönmüştü. “Ha, evet; buldular adamı amirim. Evet. Yeni değil ama; tekrarı bu. Sabah buldular.”

“Açsana oğlum şunu!”

Kenan televizyon kumandasını ararken amirine laf yetiştiriyordu: “Elin gavuru... Ne işin var Beleverdi'de. Buz çatlağına düşmüş mal meğer.”

“Vay babam, vay—Aparan Buzulu'na bak.”

“Ha?” dedi Kenan—hâlâ bulamamıştı kumandayı.

“Aparan Buzulu... Ne biçim çekilmiş ya... Otuz sene evveliyle alakası yok.”

Helikopterden Aparan Buzulu'nu gösteren görüntü birkaç saniye sonra değişmişti: Yattığı turuncu sedyeden mikrofonlara konuşan Ukraynalı turist dağcının sarı kafası ekranı kaplamıştı. Adamın kendi dilinde anlattıkları Türkçe alt yazıyla veriliyordu: “Doğru; düştüğüm çatlakta, benden on metre kadar aşıda gördüm. Bir sette yatıyordu. Bacağının teki aşağı sarkmıştı. Çok eskiden düşmüş olmalı. Yüzü kötüydü... Tanınmayacak hâldeydi...” Tam da o esnada ekranda bir fotoğraf belirdi: Bitimsiz bir buz mavisine açılan dar yarığın kenarındaki çıkıntıda yatıyordu. Sırt üstü... Bacağı dizinden kopmak üzereymiş gibi setten aşağı sarkmıştı. Kıyafetlerinin rengi solmuştu: Mavi GORE-TEX yağmurluğu, lacivert pantolonu... Yüzünü mozaiklemişlerdi. Başındaki kaska gümüş renkli bir GoPro monteliydi. Botları ayağındalardı. Turuncuydular. Bağcıkları pembe...

SON

Burak Özdoğan, 17.12.2024, Prag

(IG: @burockozdogan)